

Hudební rétorika I – tematické okruhy ke zkoušce

1. Antická rétorika: definice rétoriky, cíle rétoriky, formy řečnického stylu, hlavní osobnosti (Aristotelés, Cicero, Quintilianus). Vliv antických rétorických principů na renesanční a barokní hudbu.
2. Struktura řeči: etapy přípravy řečnického projevu a jejich vliv na proces kompozice hudebního díla (inventio, dispositio, elocutio, memoria, pronuntiatio).
3. Hudebně-rétorické figury: definice a účel, antická východiska, středověk (pojem „musica“ v rámci sedmera svobodných umění), renesanční humanismus, musica poetica.
4. Afektivní teorie: definice afektu, afektivní teorie jako ústřední téma barokní hudby (Descartes).
5. Kořeny afektivní teorie v dílech starověkých filosofů (Platón, Aristotelés, Cicero), účinek hudby na stav duše (éthos – pathos), názory na tóniny (harmonie).
6. Platónská akademie ve Florencii: musica reservata, expresivita (pojmy espressione, affetto, meraviglia), recitar cantando, imitazione delle parole (Zarlino, Vicentino, Galilei, Caccini).
7. Monteverdiho seconda prattica: nový vztah k textu, klíčová slova.
8. Teorie hlasových rejstříků: spojení afektivních účinků hudby s výškovou polohou hlasu, furor poeticus, genere concitato (Platón, Ptolemaios, Mei, Bardi, Monteverdi).
9. Vysvětlení pojmu figura v kontextu 17. století. Příklady literárních figur a tropů z P. Martin Du Cygne SJ (1619–1669): *Explanatio RHETORICAE accomodata studiose juventuti* (1654).
10. Rétorika u Johanna Burmeistera podle Romana Dykasta: *Hudba věku melancholie*. Rozdíly katolického a protestantského pojetí rétoriky: Christoph Bernhard X Athanasius Kircher; Thomas Balthasar Janovka. (Joseph Müller-Blattau: *Die Kompositionslehre Heinrich Schützens...*, Bärenreiter 1999).
11. Figury notové. Wolfgang Caspar Prinz: *Musica modulatoria vocalis* (1678), Mauritius Vogt: *Conclave thesauri* (1719).
Figury obecně. Athanasius Kircher: *Musurgia universalis*, Thomas Balthasar Janovka: *Clavis ad thesaurum magnae artis musicae*, Mauritius Vogt: *Conclave thesauri*.
12. Figury notové i myšlenkové. Dietrich Bartel: *Handbuch der musikalischen Figurenlehre* (4. vyd., 2004).
13. Rétorické schéma (Cicero, Quintilianus) v pojetí hudební rétoriky 18. století. Johann Mattheson: *Der vollkommene Capellmeister* (1739), *Slovenská hudba*, roč. XX, 1994.
14. Rétorické významy tónin. Johann Mattheson: *Das neu-eröffnete Orchestre* (1713).